

ЗНАЕМ ЛИ ИСТИНАТА?

Мнозина от вас вероятно ще ни осмиват. Може! Но преди това пребройте поне до десет...

Защото ние смятаме, че нещата не вървят и поради това, че от българска страна не се действа рационално, проблемите се изместват и вместо по правилния път на взаимодействие, се върви по обратния — към нажежаване на обществените наст-

роения, към манипулации...

И колкото по-разпалени са страстите ни, колкото по-високо протестираме срещу безобразията на отвъдната страна, колкото по-силно призоваваме Европа и света на помощ — толкова по-малки са шансовете ни да чуем тихия глас на учени, експерти, общественици. А те могат да ни кажат интересни неща.

Доц. Нанко НАНКОВ от ХТИ — София, участник в българо-румънската правителствена комисия от експерти, чиято цел е да анализира екологичните проблеми в района на Русе и Гюргево

ВРЕМЕ Е ДА ПРЕКРАТИМ ТАЗИ ИГРА

• Започнахме с уговорката, че това, което ще кажете, няма да бъде приятно за много хора. Надяваме се да ни представите възможно най-обективната позиция за екологичното бедствие над Русе и начините за решаването му. Още повече че като член на българо-румънската комисия вие имате конкретни данни и впечатления, може би по-различни от оповестяваното в средствата за масова информация.

— Трябва да се знае истината за събитията по това време (16 юли — 15 август) две обгазвания над Русе. Споменат си как на два пъти водещият „По света и у нас“ започна с познатия енергичен тон: „Над Русе отново има обгазвания“, а съпровождащият декор беше дим от домостроителния комбинат в Гюргево. Ние ходехме всеки ден на румънска територия и се връщахме. За нас беше ясно, че този дим не идва от химическия комбинат, тъй като по това време инсталациите там бяха спрени. Не знам дали ме разбирате добре — това са големи мощности, които могат да бъдат задвижени едва за няколко седмици. Естествено на другия ден румънците направиха опровержение. След няколко дни съобщението по нашата телевизия се повтори, а ние току-що се бяхме върнали от отсрещния бряг. Тогава отидохме в РИОПС-Русе, и заявихме, че повече няма да стъпим в Румъния, там също работят колеги, живеят хора. Бяхме в телевизията, разговаряхме с екипа и какво се оказа — журна-

листът бил видял дим — значи има обгазване. Разбрах, че в Русе има страшна психоза. В РИОПС поставих въпроса за обективността, заинтересувах се с каква апаратура се правят пробите, защото ние не можем да върваме на всеки, който каже: „Мирше ми на газ!“ За съжаление въпросът съвсем не е решен, а толкова ли е трудно да се закупят пет фургона и да се направят лаборатории — пилеят се пари за какво ли не. А може би просто не са заинтересувани от всекидневен контрол на мястото!

• Има ли ефект от контактите с румънската страна? Има ли промяна сега в химическите заводи в Гюргево?

— Аз бих казал, че има. Вече например е спряна площадката за производство на хлор, направени са и някои други подобрения. Когато бяхме на румънска територия, ни показаха големи колкото юмрук апаратчетата за изследване на сероводорода, един от най-вредните газове. В България няма такива, а какво пречи, струват около 500-600 долара. В Гюргево аз изследвах т. нар. вулканиди, характерни за каучуковата промишленост, заинтересувах се и от бензидиновите производства. Завод за вулканиди има и в един от най-големите градове на Германия, така е и в много други развити страни, но там екологични проблеми няма. В Гюргево ми направи впечатление, че голяма част от съоръженията са корозирали и следователно не са надеждни. Друг факт — още първия ден там аз се заинтересувах

от един отпадък, за който ми казаха, че го превозват в дълбочината на страната. Обаче в изразните форми на един от проектантите, който знаеше руски, долових, че това, което представят за действителност, е по-скоро тяхно желание. Започнах да правя проучвания по този въпрос всеки ден и накрая директно зададох въпроса на един от зам.-директорите. „Кажете ми сега къде изхвърляте смолния остатък от вулканидите?“ Показаха ми изхвърлени малки количества, около 10 тона, но по моите изчисления тези отпадъци трябва да бъдат 200-300 тона годишно. Предполаганията ми са, че останалото количество се изгаря и се получава серен двуокис. Представителите на „Екогласност“ в Русе твърдяха, че са видели огньовете от другата страна на Дунав, възможно е да е от изгарянето на този отпадък. Но това все пак са хипотези, само обективният анализ може да докаже.

В Румъния трябваше да дешифрираме думите на специалистите. Стана ми ясно, че кулата за обезвреждане на газовете може би не работи ефективно, а може би въобще не я ползват. Ще си позволя обаче да направя една аналогия. Ние купихме в Девня завод за поливинилхлорид от западна фирма, по последната дума на техниката. Аз видях какво представляваше той след изгарянето му. Все още не сме установили причините за аварията, но по всяка вероятност това е от нехайството, от лошата култура на работниците. Може да е случайност, но след това изгоря заводът за свилоза в Свищов заедно с всичките машини на Круп — пак поради нехайство. Както е казал Радой Ралин: „Ръце освещават, ръце оскверняват.“ Така е и в Румъния — някои от съоръженията са западни, други са правени в т. нар. соц. лагер, но са добре направени. Експлоатацията обаче е на ниско равнище. В гюргевските заводи работниците ги карат от други места — днес са тук, утре ги няма. Но вие нали не мислите, че нашите заводи в Русе не замърсяват околната среда? Там има и нещо друго — метеорологичните условия и географското разположение на града — по всяка вероятност и най-малките замърсявания от двете страни се „съствят“ в този район. Прахът от вулканидите може да се яви като зародиш на частички на мъгла, а в мъгла винаги се диша трудно. При това положение се получава и комбинирано въздействие. Но... българите „заемат“ българска страна, румънците — румънска.

• Защо и след подписването от българо-румънската комисия на протокола през август т.г. отново не се стигна до разбирателство?

— Ще ви дам пример. На един от обедите председателят на нашата комисия Светослав Генчев твърде категорично изрази мнението, че трябва да се спре производството на епихлорхидрина. Грегореску се усмихна и каза: „Аз знаех още от първия ден, че вие ще искате да спрем епихлорхидрина, а ние ще искаме да спрем Козлодуй.“ Мен ме смущава позицията, че трябва на всяка цена да спрем производствата, защото ние не се опираме на обективен анализ. Начинът не е този. Би трябвало да се изградят контролни съоръжения на наша и тяхна територия. Тогава всеки час данните ще бъдат отразявани и ние ще можем да докажем от кои производства точно са обгазванията. Това, което трябваше да направим веднага, е съвместното подписване на протокол за изграждане на тези съоръжения. Те няма да струват повече от 220 хиляди, но ние не действаме рационално, ние изместваме проблема.

• Кой го измества и защо?

— Преди 10-и за Русе не се говореше по стар обичай, все едно бедствието не съществува. През този период аз бях член на една комисия за оказване на съдействие на Русе. Нейни членове гледаха да правят от това бизнес, да си уреждат личното положение. Сега освен това пък няма и единение между отделните групи и движения, които са се ангажирали с решаването на главния екологичен проблем на Русе.

• Това, което казвате, е страшно.

— Но е истина. Аз няма да забравя как екологичните постове над моста на Дунав настояваха да узнаят от нас, учениците, данните от анализите, няма да забравя и онзи държавен чиновник, на голям пост в Министерството на опазването на околната среда, който се яви с фотоапарат и започна да прави снимки в Гюргево. Той нямаше право на това, създаде страшно напрежение, после се появи още веднъж — два пъти и... той беше член на българо-румънската комисия. Ние трябва да разберем, че искаме да решим проблемите на този град, а не на отделни групировки.

ВРЕМЕ Е ДА ПРЕСТАНЕМ ТАЗИ ИГРА. ВЪЗМУТЕН СЪМ ПРОБЛЕМЪТ НЕ Е ТОЛКОВА ЕВТИН, ЗА ДА СЕ ПРАВЯТ СЕНЗАЦИИ ОТ НЕГО ИЛИ ДА СЕ ПЕЧЕЛЯТ ТОЧКИ. ТАМ СТРАДА ХОРА.